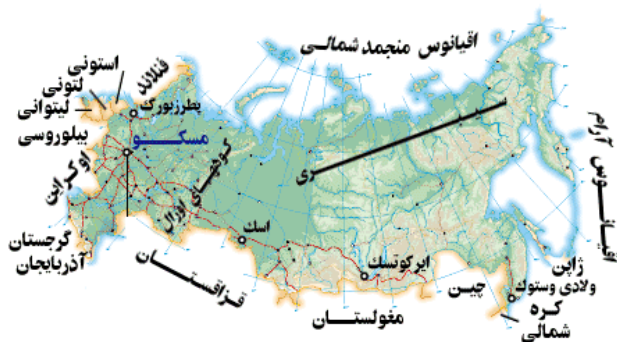

پرچم

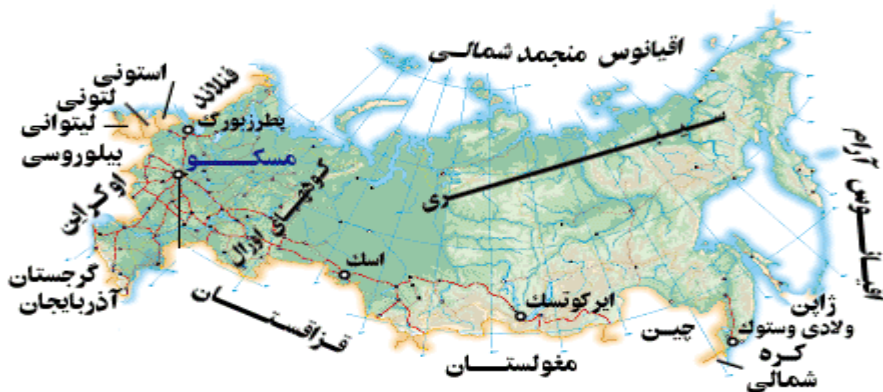
نقشه

۱- اهمیت جغرافیایی و سیاسی و جغرافیای انرژی

۱-۱- موقعیت جغرافیایی و جغرافیای اقتصادی

۱-۱-۱- مساحت کشور: ۱۷۰۹۸۲۴۲ کیلومتر مربع

۱-۱-۲- طول مرزهای خشکی با جمهوری اسلامی ایران (کیلومتر) و همسایه ها: ۲۰۲۴۱ کیلومتر مرز خشکی با کشورهای اوکراین، آذربایجان، بلاروس، چین، استونی، فنلاند، گرجستان، قزاقستان، کره شمالی، لیتوانی، لتونی، مغولستان، نروژ، لهستان و اوکراین دارد.

۱-۱-۳- دسترسی به آبهای آزاد: روسیه دارای ۳۷۶۵۳ کیلومتر ساحلی است که دسترسی آن را به اقیانوس منجمد شمالی، دریای خزر و دریای سیاه فراهم می آورد لیکن به دلیل برودت هوا در فصول سرد سال این کشور با مشکل حمل و نقل دریایی مواجه است.

روسیه بزرگترین کشور دنیاست. بیش از ۱۰٪ کل مساحت بین دریای بالتیک و کوه های اورال را جلگه‌ی اروپای شمالی پوشانده که در جنوب آن کوههای نسبتاً کوتاه ارتفاعات مرکزی روسیه واقع است که از مرز اوکراین تا شمال مسکو امتداد دارد. کوه های اورال از شمال تا جنوب کشیده شده و بخش اروپایی روسیه را از آسیا جدا می سازد. در شرق کوه های اورال جلگه‌ی وسیع سیبری غربی قرار دارد. فلات مرکزی سیبری بین رودهای ینی سی و لنا قرار گرفته. آن سوی رود لنا کوه های شرق سیبری همچون چرسکی و شبه جزیره‌ی کامچاتکا قرار دارد. قسمت اعظم جنوب سیبری کوهستانی است. کوه های یابلونووی و استانووی از کنار آبیگر رود آمور، که به ساحل اقیانوس آرام منتهی می شود و در جهت داخل سرزمین قد برافراشته اند. کوه های آلتای در جنوب دریاچه بایکال و در امتداد مرز مغولستان است. بین دریای خزر و دریای سیاه کوه های مرتفع قفقاز در مرز گرجستان و آذربایجان جای دارد. سرزمین کالینینگراد بین لهستان و لیتوانی در امتداد دریای بالتیک بخش جدا شده ای از روسیه است. رودهای مهم این کشور شامل ینی سی، اوب (یا ایرتیش)، آمور (یا آرگون)، لنا، ولگا، آنگارا، دوینا، پچورا، کاما می باشد. روسیه از انواع مختلف آب و هوا برخوردار است. ناحیه‌ی قطبی شمال، جلگه‌ی بی درخت و یخ زده ای است که زیر خاک آن همیشه منجمد است. در جنوب ناحیه ای پوشیده از درختهای همیشه سبز هست که زمستانهای طولانی و سخت و تابستانهای کوتاه دارد. استپهای مناطق مترفع مرکز روسیه زمستانهای سرد ولی تابستانهای خشک و بسیار گرم دارد. ساحل دریای سیاه نیز آب و هوای مدیترانه ای دارد.

۱-۱-۴- پایتخت: شهرهای مهم روسیه شامل مسکو، سن پترزبورگ (لنین گراد سابق)، نووسیبیرسک، یکاترین بورگ (سوردلوفسک سابق)، چلیابینسک، آمسک، کازان، اوف، روستوف، ولگوگراد، کراسنوبارسک، ساراتوف، ورونژ، ولادیوستوک

۱-۱-۵- مناطق دارای منابع نفت و گاز:

عمدتاً منابع نفت فدراسیون روسیه که اکنون از میادین آن تولید صورت می گیرد در مناطق سیبری غربی- اورال و ولگا- قفقاز شمالی- ساخالین- Arkhangelsk- جمهوری komi- یاکوتیا- ایرکوتسک- کالینینگراد- Krasnoyarsk واقع شده است.

2009 Production Volumes (Thousand bbl/d)	
Production by Region	
Western Siberia	6570
Urals-Volga	2030
Northern Caucasus	800
Arkhangelsk	370
Sakhalin	310
Komi Republic	270
Krasnoyarsk	70
Yakutiya	60
Irkutsk	30
Kaliningrad	30

EIA, country report, Russia, ۲۰۰۹

میادین گاز روسیه نیز عمدتاً در منطقه سردسیر روسیه قرار دارند. بیش از نیمی از ذخایر گاز روسیه در منطقه سیبری واقع شده و ۹۵٪ تولید کنونی گاز این کشور از این حوزه صورت می‌گیرد (میادین Yamurg, urengoy, medvezh'ye). چند میدان مهم دیگر نیز در شمال روسیه واقع شده است. میدان گازی zapolyarnoye از سال ۲۰۰۱ به تولید رسیده و در منطقه yamal نیز از سال ۲۰۰۸ پروژه توسعه میدان آغاز شده است. میدان sakhalin نیز یک میدان offshore است که در سال ۱۹۸۴ کشف شد. طرح توسعه این میدان در سال ۱۹۹۴ با همکاری گازپروم، رویال داچ شل و میتسوبیشی اجرا گشت و از سال ۱۹۹۹ فاز یک آن به مرحله تولید وارد شده است. تولید کنونی نفت آن ۳۹۵ هزار بشکه در روز (۱۲۰۰ میلیون بشکه نفت درجا) و تولید گاز آن ۵۳ میلیون مترمکعب در روز است (۵۰۰ میلیارد مترمکعب گاز درجا). سایر میادین گاز روسیه شامل kovykta, Messoyakha, shtokman, yuzhno-Russkoye می‌باشد.

ساختار و بلوکهای بخش شمالی دریای خزر

اکتشاف نفت در شوروی سابق در قرن ۱۹ میلادی با تمرکز بر بخش جنوبی دریای خزر، به ویژه آذربایجان آغاز شد. در سال ۱۹۹۷، چها بلوک فرا ساحلی که در دریای خزر و در بخش جمهوری داغستان با مساحت ۳۵۰۰ کیلومتر مربع با نام "Terek Caspian Foredeep" در ۱۰ مایلی بخش بلامنازع جنوبی دریای خزر قرار دارد، کشف گردید. این بلوک ها دارای رسوبات مربوط به دوران ژوراسیک و میوسن بوده و در عمق ۱۰۰۰-۱۵۰۰ متری تا عمق ۵۰۰۰-۶۰۰۰ متری واقع شده اند. در سال ۲۰۰۰ شرکت Lukoil در بخش روسی دریای خزر و با حفر اولین چاه، موفق به کشف میدان Khvalynskaya در بلوک Severnaya آستاراخان گردید. در نزدیکی میدان بزرگ کاش آگان قزاقستان، با ایجاد مناقشات بر سر سه میدان مشترک روسیه و قزاقستان در سال ۲۰۰۲ میدان Kurmangazi در قلمرو کشور قزاقستان و میدان های Khvalynskoye و Tsentralnoy به روسیه تعلق گرفت. تاکنون پنج حوضه بزرگ نفتی کشف شده است که یکی از این حوضه ها به نام Kalinsky به صورت برابر بین دو کشور روسیه و قزاقستان به بهره برداری خواهد رسید. همچنین Lukoil در بخش شمالی دریای خزر دارای ۶ پروژه است که شامل میادین Korchagin Yuri Rakushechnoye، Khvalynskoye، Sarmatskoye و V. Filanovsky م باشد. در سال ۲۰۰۷ میلادی، ۹۶/۶ میلیون تن نفت و ۱۳/۹ میلیارد متر مکعب گاز از میدان - Yuri Korchagin تولید شده است. رسوبات حوضه گازی مشترک Tsentralnoy که در مرز مشترک دو کشور روسیه و قزاقستان و در بخش مرکزی خزر میانی واقع شده است در ۹۰ مایلی شرق شهر Makhachkala کشف شده و توسعه آن از سال ۲۰۰۷ میلادی آغاز گردیده است. میدان Yuri - Korchagin در فاصله ۱۸۰ کیلومتری شهر آستاراخان و ۲۴۰ کیلومتری شهر Makhachkala قرار دارد و عمق آب در آن ناحیه ۱۱-۱۳ متر می باشد این میدان در مجموع دارای ۵۷۰ میلیون بشکه ذخیره اثبات شده نف تخام است دو سکوی بهره برداری استفاده شده در این میدان با نامهای LSP-۲ و LSP-۱ متناسب با یخ و سرمای بخش شمالی دریای خزر و مقاوم در برابر این آب و هوا طراحی و ساخته شده است. سکوی LSP-۱ امکان حفاری چاه تا عمق ۷۴۰۰ متری را دارد و پیش بینی می گردد سالانه ۲/۳ میلیون تن نفت و ۱/۲ میلیارد متر مکعب میعانات گازی از این میدان قابل استخراج باشد جدیدترین اکتشافات صورت گرفته سال ۲۰۰۸ میلادی در بخش روسی دریای خزر، شامل فعالیت شرکت سوئدی Lundin در حفر چاههای اکتشافی متعدد در بلوک Lagansky واقع در حوضه خزر میانی و در ساختار اکتشافی Morskaya می باشد. این بلوک در راستای ساختارهایی شامل میادینهای Viktor-Filanovsky, Rakushechnoye, Yuri-Korchagin که در حال ارزیابی و توسعه می باشند قرار دارد. در اواخر نیمه اول سال ۲۰۰۸ اولین چاه اکتشافی به نام ۱ morsakaya به عنوان اولین فعالیت اکتشافی حفر شد و مشخص گردید که دارای حجم زیادی از نفت در مخازن ماسه سنگی است با انجام آزمایش اولیه، دبی این چاه حدود ۲۵۰۰ بشکه در روز معادل نفت با درجه API ۳۲ برآورد گردیده است. میزان ذخایر قابل برداشت این ساختار با مساحت ۱۳۰ کیلو متر مربع بین ۱۱۰-۴۵۰ میلیون بشکه معادل نفت برآورد شده است. در ادامه، سومین چاه اکتشافی در اواخر سال ۲۰۰۹ حفاری گردید و پس از بررسی مشخص شد که چاه حفر شده چاه خشک و بدون آثار نفت و گاز است.

آمار میادین بزرگ نفتی روسیه و درصد تخلیه آنها در سالهای ۲۰۰۵ و ۲۰۰۶ میلادی

Depletion at Russia's Largest Producing Oil Fields				
Field	Production		Online Date	Depletion*
	2005	2006		
Samotlor	868	844	1964	73%
Fedorovo-Surgutskoye	482	433	1973	70%
Priobskoye	466	552	1989	14%
Romashkinskoye (Tatarstan/Samara)	300	301	1949	85%
Tevlinsko-Russkinskoye	247	223	1986	49%
Ust-Balyk-Mamontovskoye	241	242	1964	85%
Tyanskoye	214	246	1995	31%
Pokachevsko-Uryevskoye	190	178	1977	63%
Sugmutskoye	190	186	1995	67%
Vatyeganskoye	164	167	1984	37%
Malo-Balykskoye	156	165	1984	41%
Krasnoleninskoye	123	139	1985	13%
Povkhovskoye	116	122	1978	99%
Pravdinsko-Salymskoye	114	124	1968	29%

* Depletion is defined as Cumulative Production/Recoverable Oil Reserves (P+P)
Source: Cited with permission from IHS Energy, Feb. 2008: www.ihsenergy.com

۲-۱- جغرافیای انسانی

۱-۲-۱- جمعیت (۲۰۱۰): ۱۳۹/۳۹۰ میلیون نفر

۱-۲-۲- ترکیب سنی جمعیت: زیر ۱۴ سال ۱۴/۸٪ - بین ۱۵-۶۴ سال ۷۱/۵٪ - بالای ۶۵ سال ۱۳/۷٪

۱-۲-۳- تنوع قومی: ۷۹/۸٪ روسی - ۳/۸٪ تاتار - ۲٪ اوکراینی - ۱/۲٪ باشکیر - ۱/۱٪ چواش - ۱۲/۱٪ سایر اقوام

۱-۲-۴- زبان رسمی: روسی

۲- همکاری های اقتصادی و بازرگانی و راهبردی

۲-۱- واردات ایران از آن کشور

۱-۱-۲- گاز: ندارد

۱-۲-۲- نفت و مشتقات نفتی: ندارد

۱-۲-۳- الکتریسیته: ندارد

۱-۲-۴- آب: ندارد

۱-۲-۵- محصولات غیرنفتی و خدمات: مهمترین اقلام وارداتی ایران از روسیه شامل آهن و فولاد- سوخت های معدنی- غلات- چوب- راکتورهای هسته ای- دستگاههای اپتیک است.

روابط تجاری و تراز بازرگانی ایران با روسیه از سال ۱۳۸۰ تا ۶ ماهه ۱۳۸۸ (میلیون دلار)^۱

سال	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸
صادرات	۵۶	۷۳	۹۴/۶	۱۶۰	۱۸۳	۲۹۳/۲	۳۶۷	۳۴۹/۶	۳۳۲/۵
واردات	۹۰۳	۸۷۴	۱۰۷۵	۸۸۰	۱۰۷۰	۵۶۷/۹	۸۶۳	۱۳۶۹/۸	۸۸۴/۸

^۱ - سازمان توسعه تجارت ایران، دفتر بازرگانی اروپا- امریکا، گزارشهای کشوری، روسیه، خرداد ۱۳۸۹
<http://fa.tpo.ir/DataCategory>

تراز تجاری	-۸۴۷	-۸۰۱	-۹۸۲/۳	-۷۲۰	-۸۸۷	-۲۷۴/۷	-۴۹۶	-۱۰۲۰/۲	-۵۵۲/۳
------------	------	------	--------	------	------	--------	------	---------	--------

۲-۲- صادرات ایران به آن کشور

۱-۲-۲- گاز: ندارد

۲-۲-۲- نفت و مشتقات نفتی: ندارد

۳-۲-۲- الکتریسیته: ندارد

۴-۲-۲- آب: ندارد

۵-۲-۲- محصولات غیرنفتی و خدمات: مهمترین اقلام صادراتی ایران به روسیه شامل میوه های خوراکی- وسایل نقلیه- سبزیجات- فراورده از میوه ها- کشتی و شناور- سنگ فلز است.

۳-۲- ترانزیت

۲-۳-۱- اهمیت ترانزیت از ایران برای آن کشور: مسیر ایران برای روسیه به معنای دسترسی به آبهای گرم است. این کشور بعنوان یکی از قدرتهای بزرگ معاصر و به سبب نزدیکی جغرافیایی از جایگاه برجسته ای در سیاست خارجی ایران برخوردار است. فصل جدید روابط دو کشور از دهه ۱۹۹۰ آغاز گردید و اهمیت آن در سطح منطقه ای و بین المللی باعث شده ایران روابط اقتصادی خود با روسیه را گسترش دهد. روسیه از سال ۱۳۷۹ جایگاه خود در روابط اقتصاد خارجی ایران را بعنوان سومین شریک تجاری وارداتی این کشور تثبیت نموده و بر اساس آمار غیررسمی حجم واردات ایران از روسیه این سالهای اخیر به ۴ میلیارد دلار در سال رسیده است. تغییرات عمده در نظام اقتصادی روسیه و سرعت رشد و تغییر در نیازهای بازار روسیه همراه با فقدان زیرساختهای لازم توسعه روابط فیما بین خصوصا در حوزه حمل و نقل، بانکداری، بیمه و اطلاع رسانی همواره بر روابط تجاری دو کشور تاثیر گذاشته است.

۴-۲- حجم واردات و صادرات بین المللی

۱-۴-۲- واردات از جهان: در سال ۲۰۰۹ حجم واردات روسیه از کشورهای جهان ۱۶۷/۲ میلیارد دلار اعلام شد که مهمترین اقلام آن شامل وسایل نقلیه، راکتورهای هسته ای، بویلر، تجهیزات الکتریکی و الکترونیکی، محصولات دارویی، پلاستیک و محصولات آن، دستگاههای اپتیک، گوشت، آهن و فولاد می باشد. شرکای وارداتی روسیه شامل المان- چین- اوکراین- ایتالیا و امریکا می باشد.

۲-۴-۲- صادرات به جهان: در سال ۲۰۰۹ میزان صادرات روسیه به کشورهای جهان ۳۰۱/۶ میلیارد دلار اعلام شده است که مهمترین اقلام آن شامل سوختهای معدنی، آهن و فولاد، کود، آلومینیوم و محصولات آن، چوب و محصولات آن، راکتورهای هسته ای، بویلر، نیکل و محصولات آن، سنگهای گرانبها، مس و محصولات آن می باشد. شرکای صادراتی روسیه شامل هلند- ایتالیا- المان- چین- ترکیه و اوکراین می باشد.

مبادلات بازرگانی روسیه با جهان^۲ (میلیارد دلار)

سال	۲۰۰۰	۲۰۰۱	۲۰۰۲	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹
صادرات	۱۰۵	۱۰۱/۹	۱۰۷/۳	۱۳۵/۹	۱۸۳/۴۵۲	۲۴۱	۳۱۷/۶	۳۵۲/۶	۴۶۷/۹	۳۰۱/۶
واردات	۴۴/۹	۵۳/۸	۶۱	۷۵/۴	۱۰۰/۱۹۳	۹۸	۱۷۱/۵	۱۹۹/۷	۲۶۷	۱۶۷/۲

^۲ - سازمان توسعه تجارت ایران- گزارشهای کشوری- روسیه- خرداد ۱۳۸۹

تراز تجاری	-۶۰/۱	۴۸/۱	۴۶/۳	۶۰/۵	۸۳/۲۵۹	۱۴۳	۱۴۶/۱	+۱۵۲/۹	+۲۰۰/۹	+۱۳۴/۴
------------	-------	------	------	------	--------	-----	-------	--------	--------	--------

۲-۵- فرصتهای سرمایه گذاری در آن کشور

۲-۵-۱- سرمایه گذاری در آن کشور: در سال ۲۰۰۹ مجموع کل سرمایه گذاری در روسیه برابر با ۲۱/۵٪ از GDP بوده است. درحالیکه در همین دوره زمانی نرخ رشد تولیدات صنعتی در روسیه ۱۳/۱-٪ اعلام شده است. حجم سرمایه گذاری مستقیم خارجی در روسیه طی سال ۲۰۰۹ برابر با ۲۵۶/۸ میلیارد دلار و حجم سرمایه گذاری خارجی روسیه در سایر کشورها ۲۲۴/۵ میلیارد دلار گزارش شده است. درحالیکه این ارقام در سال ۲۰۰۸ میلادی به ترتیب برابر با ۲۱۹/۷ میلیارد و ۱۷۹/۲ میلیارد دلار بوده است.

موسسه Douglas Westwood در آخرین تحلیل خود از بازار نفت و گاز روسیه اعلام نموده است که بخش حفاری و خدمات آن در میادین نفتی روسیه تا سال ۲۰۱۴ با بازار رو به توسعه ای روبرو خواهد بود بصورتی که پیش بینی می شود خدمات لرزه نگاری، حفاری و سرویس های جانبی آن تا این دوره زمانی سالانه حدود ۲۸ میلیارد دلار سود داشته باشد. اکنون فعالیتهای اکتشافی روسیه به دلیل مشکلات اقتصادی با کاهش روبرو شده و به تبع آن حفاری های اکتشافی نیز از سال ۲۰۰۹ به بعد روند نزولی را نشان می دهند. با این وجود صنعت نفت این کشور در حال احیاء می باشد و انتظار می رود در بخش های حفاری اکتشافی و توسعه ای بیش از پیش شاهد اجرای پروژه های جدید باشیم.^۲

۲-۵-۲- پروژه های مشترک: (اطلاعات محرمانه درخصوص پروژه های مشترک دو کشور در گزارش اصلی قید شده است)

۲-۵-۳- پروژه های مشترک در کشور ثالث: ندارد

۲-۵-۴- کمک های توسعه ای ایران: ندارد

۲-۵-۵- نرخ ریسک بر اساس شاخص ICRG و شاخص Heritage: بر اساس آمار صندوق ضمانت صادرات ایران کشور روسیه در گروه ریسک کشوری ۴ قرار می گیرد که نسبت به شاخصهای ۱-۷ نشاندهنده ریسک متوسط سرمایه گذاری در این کشور است همچنین سقف پوشش اعتبارات کوتاه مدت این کشور ۶۰ میلیون دلار و سقف پوشش اعتبارات میان مدت و بلند مدت آن ۱۲۰ میلیون دلار تعیین شده است. همچنین موسسه Euromoney شاخص ریسک سرمایه گذاری روسیه در سالهای ۲۰۰۸ و ۲۰۰۷ را به ترتیب ۵۶/۶۳ و ۵۸/۳۰ اعلام نموده است که نشاندهنده رتبه ۶۱ و ۵۷ روسیه در میان کشورهای جهان است. درحالیکه نرخ ریسک سرمایه گذاری این کشور بر مبنای شاخص Heritage در سال ۲۰۱۰ برابر با ۵۰/۳ اعلام شده (رتبه بندی ۱-۱۰۰) و در سالهای ۲۰۰۹، ۲۰۰۸ و ۲۰۰۷ به ترتیب برابر با ۵۰/۸، ۴۹/۸، ۵۲/۲ بوده است.

۲-۶- اطلاعات پایه اقتصادی

۲-۶-۱- تولید ناخالص داخلی بر اساس برابری قدرت خرید (PPP): در سال ۲۰۰۹ این شاخص بر مبنای برابری قدرت خرید معادل ۲/۱۱۶ تریلیون دلار اعلام شد درحالیکه در سال ۲۰۰۸ معادل ۲/۲۹۷ تریلیون دلار بود.

۲-۶-۲- تولید ناخالص داخلی بر اساس نرخ ارز رسمی: این میزان در سال ۲۰۰۹ برابر با ۱/۲۳۲ تریلیون دلار اعلام شده است.

۲-۶-۳- رشد واقعی تولید ناخالص داخلی: رشد واقعی GDP در سال ۲۰۰۹ معادل ۷/۹-٪ اعلام شده درحالیکه در سال ۲۰۰۸ برابر با ۵/۲٪ تعیین شده بود.

^۲ - Douglas Westwood, Energy business analysts, **The Russian Onshore Oilfield Services Market Report** ۲۰۱۰-۲۰۱۴, see in: <http://www.dw-۱.com/shop/shop-infopage.php>

۲-۶-۴- سرانه تولید ناخالص داخلی: سرانه تولید ناخالص داخلی روسیه در سال ۲۰۰۹ معادل ۱۵۱۰۰ دلار و در سال ۲۰۰۸ معادل ۱۶۳۰۰ دلار بوده است.
 ۲-۶-۵- نرخ تورم: در سال ۲۰۰۹ نرخ تورم در روسیه ۱۱/۷٪ اعلام شد درحالیکه این نرخ در سال ۲۰۰۸ معادل ۱۴/۱٪ بود.

۳- عضویت و جایگاه در سازمانهای بین المللی

۱-۲- عضویت و جایگاه در سازمانهای بین المللی انرژی: IAEA، کمیته انرژی اتمی اروپا

۲-۳- عضویت و جایگاه در سازمانهای سیاسی منطقه ای و فرامنطقه ای: اپک، آ.س.آن (عضو مشاور)، CIS، ARF^۴، فائو، G۲۰، ایکائو، کلوپ پاریس، G۸، شورای امنیت سازمان ملل (عضو دائم)، آنکتاد، IMF، یونسکو، یونیدو، UNITAR^۵، سازمان بهداشت جهانی، اینترپول، OECD، BIS^۶، سازمان بین المللی کار، ICC^۷، IFC^۸، عضو ناظر سازمان تجارت جهانی، سازمان هواسنجی جهانی.

۴- اقتصاد انرژی فسیلی

روسیه به عنوان یکی از بزرگترین تولیدکنندگان نفت و گاز، یکی از تاثیرگذارترین عوامل موجود در بازارهای جهانی محسوب می گردد. این کشور که همواره از عضویت در سازمان اوپک شانه خالی نموده، تلاش می کند ضمن حفظ روابط حسنه خود با اعضای این سازمان نفتی، نفوذ غیرمستقیم بر تعاملات بازارهای نفت داشته باشد. همچنین روسیه با بالاترین ظرفیت تولید گاز جهان، بزرگترین تامین کننده گاز اروپا می باشد و شرکتهای نفتی و گازی فعال این کشور از صاحبان تکنولوژی و سرمایه های کلان بخش انرژی محسوب می شوند.

با این وجود روسیه از نظر گازهای همراه نفت که در فلرها می سوزد رتبه نخست جهانی را به خود اختصاص داده که این امر نشاندهنده عدم مطلوبیت تکنولوژی بکار رفته در واحدهای تولیدی و بهره برداری آن است. بر اساس آمار EIA روسیه در سال ۲۰۰۸ برابر با BCF ۱۴۳۲ گاز همراه در فلر سوزانده است. هرچند دولت روسیه قدمهایی جهت کاهش گازهای سوزانده شده برداشته و تلاش می شود تا سال ۲۰۱۲ تقریباً ۹۵٪ از حجم گاز کنونی مورد بهره برداری و استفاده قرار گیرد اما تا دستیابی به این هدف مسکو راه طولانی در پیش دارد.

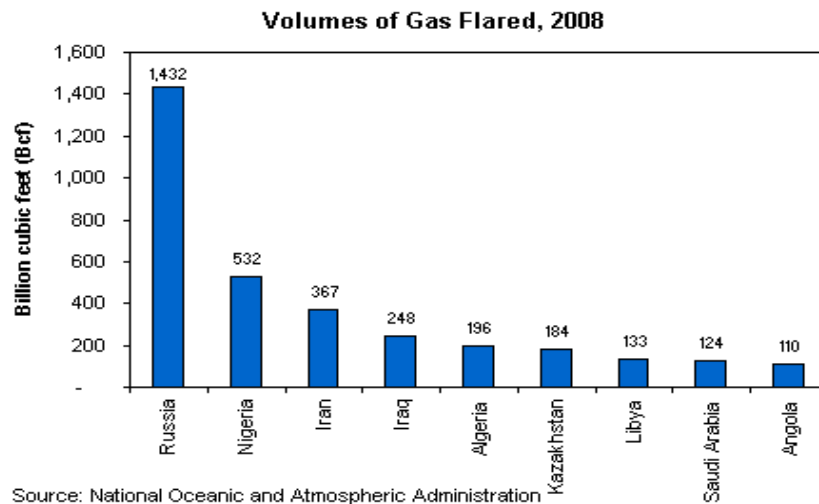
۴ - Automatic Response File

۵ - United Nations Institute for Training and Research

۶ - Business Information System

۷ - International Chamber of Commerce

۸ - Internet Foundation Classes

۲-۱ میزان مصرف انرژی:

سهم گاز طبیعی در میان حاملهای انرژی در سبد مصرفی روسیه برابر با ۵۵٪ نفت خام ۱۹٪ هیدروالکتریک ۶٪ وانرژی هسته ای ۵٪ می باشد.

۲-۱-۱- الکتریسیته: ۸۵۷/۶۲ میلیارد کیلووات ساعت (۲۰۰۹)

۲-۱-۲- نفت: ۲۷۴۰ هزار بشکه در روز (۲۰۰۹)

۲-۱-۳- گاز: ۴۴۳/۵۴ میلیارد مترمکعب (۲۰۰۹)

۲-۱-۴- مشتقات نفتی و پتروشیمی: ۲,۶۸۶ هزار بشکه در روز

۲-۲ میزان تولید

۲-۲-۱- الکتریسیته: ۹۸۴/۴۹ میلیارد کیلووات ساعت (۲۰۰۹)

۲-۲-۲- نفت: ۹/۹۳۳ میلیون بشکه در روز (۲۰۰۹)

روسیه در سال ۲۰۱۰ به رکورد جدیدی در استخراج نفت دست یافت. در این سال نسبت به سال ۲۰۰۹ استخراج نفت آن ۲/۲ درصد رشد داشته و به میزان ۱۰/۱۴۵ میلیون بشکه در روز رسید. علیرغم این افزایش تولید، صادرات نفت این کشور در این سال ۰/۶ کاهش داشته و به ۲۴۶/۸۱۶ میلیون تن رسید که علت آن را می توان افزایش مصرف داخلی و صادرات فرآورده برشمرد. پالایش اولیه نفت خام در پالایشگاه های روسیه در سال ۲۰۱۰ نسبت به مدت مشابه سال گذشته با رشدی ۵/۶ درصدی به ۲۴۸/۷۲۷ میلیون تن رسید.

۲-۲-۳- گاز: ۵۸۸/۸۵ میلیارد مترمکعب (۲۰۰۹)

۲-۲-۴- مشتقات نفتی و پتروشیمی: NA

صنعت پتروشیمی روسیه:

بطور کلی انواع پلی اتیلن تولیدی در روسیه شامل پلی اتیلن با چگالی متوسط، پلی اتیلن سبک غیرخطی و پلی اتیلن سنگین می شود. به دلیل تکنولوژی قدیمی بکار رفته در ۷ مجتمع تولید پلی اتیلن روسیه در مقایسه با کشورهای پیشرفته هزینه تولید بالا بوده و خواص نهایی رزین محدود می باشد. هرچند ۳ واحد موجود تولید پلی پروپیلن که از تکنولوژی وارداتی بهره می برند از وضعیت بهتر بهره مند بوده و هر یک با ظرفیت اسمی ۱۰۰ هزار تن در سال فعالیت می کنند. روسیه با همکاری

شرکت بازل، طراحی جهت سرمایه گذاری بر روی پلیمرهای مهندسی با ارزش افزوده بالا و کسب تکنولوژی روزآمد را در دست برسی دارد که می تواند در آینده منجر به تسلط این کشور بر بازارهای منطقه گردد.

اکنون شرکت هولدینگ سیبور، بزرگترین شرکت صنایع پتروشیمی روسیه و وابسته به شرکت گازپروم می باشد که در یکی دو سال گذشته، به دلیل برخورداری کشور روسیه از ذخایر گازی و نفتی عظیم و توجه ویژه دولت این کشور به سرمایه گذاری در بخش پتروشیمی، فعالیت خود در زمینه اجرای پروژه های متعدد پتروشیمی شدت بخشیده و در این راه موفقیت های بسیاری نیز کسب نموده است. این شرکت که تولید بیش از ۱۰۰ محصول را برعهده دارد در حال حاضر در صدر شرکتهای فعال پتروشیمی در منطقه روسیه، کشورهای مستقل مشترک المنافع (CIS) و اروپای شرقی بوده و در زنجیره تولید محصولات، از فرآورش (Associated Petroleum Gas) APG تا تولید انواع منومرها و پلاستیکها، کود های معدنی، تایرها و لاستیکهای صنعتی، فعالیت داشته و از مزیت بالای خود در استفاده از خوراک فراوان موجود در منطقه غرب سیبری به بهترین شکل ممکن بهره برداری می نماید.

شرکت سیبور بیش از ۲۰۰۰ برند مختلف محصول تولید نموده و بیش از نیمی APG روسیه را فرآورش می نماید. این شرکت در حال حاضر ۲۳٪ پروپیلن، ۲۳٪ پلی پروپیلن و ۱۷٪ پلی اتیلن، بین ۳۰ تا ۴۰ درصد انواع لاستیک، ۳۴٪ تایرها، ۱۶٪ کودهای ازته و درصد قابل توجهی از دیگر محصولات پتروشیمی موجود در بازار روسیه را تولید می نماید. ۵۷٪ تولیدات شرکت در روسیه به فروش رسیده و ۲۱٪ به اروپا، ۷٪ به کشورهای CIS، ۵٪ به چین و ۱۰٪ به سایر کشورها صادر می شود. شرکتهای زیر مجموعه هولدینگ سیبور در ۲۰ منطقه روسیه گسترده بوده و مجموعاً بیش از ۵۰ هزار نفر در این شرکتهای مشغول به کار هستند. فعالیتهای تولیدی این شرکت بر فرآورش خوراکیهای هیدروکربنی، تولید انواع لاستیک مصنوعی، محصولات پلاستیکی، مصنوعات آلی، کود های معدنی و تایر متمرکز است.

گروه مالی گازپروم بانک، که از نهاد های مالی معتبر و بسیار مهم روسیه است، سهامدار اصلی این شرکت بوده و کنترل بیش از ۹۵٪ سهام هولدینگ سیبور را در اختیار دارد. شرکت SIBUR LLC بطور انحصاری بدنه اجرایی شرکت هولدینگ سیبور را تشکیل می دهد. شرکت سیبور در سالهای اخیر از رشد عملیاتی و اقتصادی منظم و خوبی برخوردار بوده بطوریکه مجموعه واحد های زیر مجموعه آن در سال ۲۰۰۹ موفق به فرآورش ۱۶/۸ میلیارد متر مکعب APG، تولید ۱۵ میلیون تن محصولات پتروشیمی و تولید ۱۴/۸ میلیارد متر مکعب LPG شدند. درآمد ۱۶۱/۲ میلیارد روبلی (حدود ۵/۶ میلیارد دلاری) این شرکت از تولید مواد پتروشیمیایی، تایر و کودهای معدنی در اوضاع نه چندان مطلوب اقتصادی سال ۲۰۰۹ حاکی از رشد اقتصادی قابل توجه این شرکت طی سالهای ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۹ و توانایی بالای مدیریت سیبور در بهره برداری هر چه بیشتر از امکانات فنی، تاسیسات و خوراک فراوانی است که در دسترس شرکت مذکور قرار دارد.

برنامه ریزی سیبور برای سالهای آتی نشان دهنده تمایل جدی این شرکت به سرمایه گذاری جهت ایجاد ظرفیتهای جدید در فرآورش گاز و تولید محصولات پتروشیمی با تقویت مزیت های رقابتی، احداث واحد های تولیدی با ظرفیتهای بالا و افزایش صادرات نفت سبک و LPG به اروپا از طریق ایجاد ترمینال صادراتی جدید می باشد. سیبور در برنامه های خود به دنبال افزایش توان فرآورش APG و تولید NGL نیز بوده و درصد در اختیار گرفتن کل بازار پلاستیک روسیه می باشد. برنامه این شرکت برای سالهای ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۵ حاکی از تلاش برای افزایش میزان فرآورش APG، افزایش مصرف NGL، افزایش تولید پلیمرها، لاستیکهای مصنوعی، کود های معدنی و تایر و عزم جدی سیبور برای افزایش فروش محصولات خود از ۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۸ به ۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ می باشد.

صنعت پالایش روسیه:

روسیه دارای ۴۱ پالایشگاه نفتی است که مجموعاً ظرفیتی معادل ۴ / ۵ میلیون بشکه در روز دارند. برخی از پالایشگاه های روسیه قدیمی بوده و با تولید فرآورده های نامرغوب نیازمند اصلاح تجهیزات و تکنولوژی به روز هستند. طی سال ۲۰۰۷ توان عملیاتی پالایشگاه های روسیه با ضریب ۴٪ افزایش یافت و این کشور را قادر ساخت روزانه حدود ۸۱۵ هزار بشکه بنزین، ۲ / ۱ میلیون بشکه مازوت و میلیون بشکه فرآورده های میان تقطیر تولید نماید. هرچند روسیه ۱۰٪ نفت خام جهان را تامین می کند، اما سهم آن از بازار جهانی محصولات پتروشیمی و پالایشی نفت ۱٪ است. فعالان کلیدی بخش پالایش نفت خام روسیه شامل شرکت لوک اویل با ظرفیت ۸۹۴ هزار بشکه در روز، روسنفت با ظرفیت ۱۱۳۰ هزار بشکه در روز، surgutneftegaze با ظرفیت ۳۹۸ هزار بشکه، گازپروم نفت با ظرفیت ۹۶۴ هزار بشکه، تات نفت با ظرفیت ۸۰ هزار بشکه و TNK-BP با ظرفیت ۵۷۷ هزار بشکه در روز می باشند. در بازار خرده فروشی فرآورده های نفتی دلان روس نقش کلیدی را دارند.

۳-۴- میزان واردات نفت و گاز و سایر محصولات مرتبط

۱-۳-۴- الکتریسیته: ۳/۱۰۵ میلیون کیلووات ساعت (۲۰۰۸)
 ۲-۳-۴- نفت: ۴۸ هزار بشکه در سال ۲۰۰۸
 ۳-۳-۴- گاز: ۲۸/۴ میلیارد متر مکعب در سال ۲۰۰۹
 ۴-۳-۴- مشتقات نفتی و پتروشیمی: NA

۴-۴- میزان صادرات نفت و گاز و سایر محصولات مرتبط

۱-۴-۴- الکتریسیته: ۲۰/۷ میلیون کیلووات ساعت (۲۰۰۸)
 ۲-۴-۴- نفت: در سال ۲۰۰۹ حجم صادرات نفت روسیه ۷۱۹۳/۷۱ هزار بشکه در روز بود. مهمترین وارد کنندگان نفت روسیه عبارتند از کشورهای اروپایی، آمریکا، چین، ژاپن، سنگاپور، آمریکای مرکزی و جنوبی، هند و کانادا. مجموع نفت صادراتی روسیه از مسیرهای ذیل به بازارهای مصرف منتقل می گردد:

- ✓ خط لوله دوستی (Druzhba) به طول ۵۳۲۷ کیلومتر گسترده ترین شبکه انتقال نفت جهان است و یک میلیون و چهارصد هزار بشکه در روز ظرفیت دارد این خط در زمان اتحاد جماهیر شوروی با هدف تغذیه انرژی جمهوری های اروپای غربی ساخته شد.
- ✓ خط لوله مسیر شمالی (Baku-Novorossiysk) به طول ۱۳۳۰ کیلومتر و ظرفیت ۱۰۰ هزار بشکه در روز از ترمینال sangachal نزدیک باکو به ترمینال نووروسیسک در دریای سیاه کشیده شده است.
- ✓ خط لوله کنسرسیوم خزر (CPC) به طول ۱۵۱۰ کیلومتر و ظرفیت ۷۰۰ هزار بشکه در روز در سال ۲۰۰۱ به بهره برداری رسید
- ✓ خط لوله سبیریای شرقی- اقیانوس هند (ESPO) به طول ۴۸۵۷ کیلومتر و ظرفیت یک میلیون و ششصد هزار بشکه در روز با هدف صادرات نفت روسیه به بازارهای آسیا پاسفیک (کره، چین، ژاپن) طراحی و توسط ترانس نفت در حال ساخت است.
- ✓ خط لوله Adria به طول ۷۵۶ کیلومتر و ظرفیت ۱۰۰ هزار بشکه در روز در سال ۱۹۷۴ تکمیل شد تا نفت روسیه را از مجارستان و اسلواکی به بندر Omisalj کرواسی در آدریاتیک برساند.
- ✓ خط لوله بالتیک (BPS-II) به طول ۲۵۷۵ کیلومتر و ظرفیت یک میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۰۱ مورد بهره برداری قرار گرفت.

- ✓ خط لوله Karyaga-Indiga به طول ۳۲۰ مایل و ترمینال کشتی های تانکر به ظرفیت ۵۰۰ هزار بشکه در روز نفت خام سیبری غربی روسیه را به غرب و Murmansk دریای برنت انتقال خواهد داد. (در دست طراحی ترانس نفت) با این خط صادرات نفت به امریکا در مدت ۹ روز میسر می شود که سریعتر از مسیر خاورمیانه و آفریقا است.
 - ✓ خط لوله Murmansk به ظرفیت ۳ میلیون بشکه در روز از دریای بالتیک عبور خواهد کرد. این پروژه شامل خط لوله و ترمینال است که لوک اوپل آن را در دست طراحی دارد.
 - ✓ خط لوله شرقی به طول ۲۴۸۰ مایل و ظرفیت یک میلیون بشکه در روز طی سال ۲۰۰۹ فاز اول آن تکمیل شد. فاز اول از منطقه Taishet به Shovorodino نزدیک دریاچه Baikal تعیین شده و فاز دوم از Shovorodino به ساحل پاسفیک خواهد بود.
- و حدود ۱۷۰ هزار بشکه از نفت خام صادراتی آن کشور نیز از طریق راه آهن حمل شود .

۴-۳- گاز: طی سال ۲۰۰۹ میلادی فدراسیون روسیه بعنوان بزرگترین صادرکننده گاز اروپا ۱۴۵/۲۸ میلیارد مترمکعب گاز به بازارهای مصرف صادر نموده است. وارد کنندگان گاز روسیه در اروپا به ترتیب میزان حجم واردات عبارتند از آلمان ، ایتالیا، ترکیه، فرانسه، مجارستان، فنلاند، اسلواکی، لهستان، جمهوری چک، اتریش، بلغارستان، رومانی، یونان و سوئیس که هر کدام از کشورهای مذکور از ۳۲ میلیارد متر مکعب تا ۰/۵ میلیارد متر مکعب واردات گاز از روسیه دارند. مجموع این گاز از چند مسیر خط لوله به بازارهای مصرف منتقل می گردد:

- ✓ خط لوله گاز "Blue stream" (روسیه-دریای سیاه-ترکیه) با ظرفیت سالانه ۱۶ میلیارد مترمکعب در سال
- ✓ خط لوله Yamal-Europe (روسیه-بلاروس-مجارستان-آلمان) با ظرفیت ۳۰ میلیارد متر مکعب در سال
- ✓ خط لوله North Trans-Gas (روسیه-دریای بالتیک-آلمان) با ظرفیت ۵۵ میلیارد متر مکعب در سال در دو خط موازی
- ✓ خط لوله برادری (روسیه-اوکراین-اسلواکی-اروپای غربی) با ظرفیت ۳۰ میلیارد متر مکعب در سال

همچنین خطوط لوله پیشنهادی به منظور توسعه ظرفیت صادرات گاز این کشور معرفی شده است:

- خط لوله Yamal-Europe II با ظرفیت ۱ تریلیون فوت مکعب که از مسیر بلاروس و لهستان به آلمان می رود و می تواند شاخه جنوبی به سوی اسلواکی و اروپای مرکزی داشته باشد.
- اتصالات خط لوله Blue Stream که از سال ۲۰۰۲ با ظرفیت ۲ bcm در سال آغاز به کار کرده و سالانه ۲ bcm به ظرفیت آن افزوده می شود. ظرفیت نهایی ۱۶ bcm طراحی شده که گاز روسیه را از مسیر ترکیه به یونان و ایتالیا می رساند.
- خط لوله Trans-Gas شمالی با ظرفیت یک تریلیون فوت مکعب که از روسیه به فنلاند و انگلستان در دریای بالتیک می رود.
- خط لوله فرعی به سوئد
- خط لوله انتقال گاز به چین و سواحل پاسفیک که امکان صادرات گاز برخی جمهوری های سابق شوروی به چین را نیز فراهم می آورد.